



**REPUBLIKA E SHQIPËRISË**  
**KOMISIONERI PËR MBROJTJEN NGA DISKRIMINIMI**

Nr. 385/1 Prot.

Tiranë, më 16. 03. 2018

**V E N D I M**

**Nr. 65, Datë 16. 03. 2018**

Mbështetur në nenin 32/1/a dhe nenin 33 të Ligjit nr. 10 221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi mori në shqyrtim ankesën Nr. 157, datë 07.12.2017, e I. T.<sup>1</sup>, asistuar nga Fondacioni Shqiptar për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara (në vijim FSHDPAK), kundër Drejtorisë Arsimore Rajonale Tiranë dhe Shkollës 9-vjeçare “Lidhja e Prizrenit”, Tiranë, në të cilën pretendohet për diskriminim për shkak të “*Aftësisë së kufizuar*” të djalit të tij të diagnostikuar me “*Sindrom Down*”.

Në përfundim të shqyrtimit të ankesës, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

**K O N S T A T O I:**

Sipas shpjegimeve të dhëna, I. T. informon se, djali i tij V. T., 8 vjeç, është nxënës i klasës së parë të shkollës 9-vjeçare “Lidhja e Prizrenit”. Ai është regjistruar pranë kësaj shkolle në vitin 2016 dhe ka ndjekur klasën e parë gjatë vitit shkollor 2016-2017. Gjatë këtij viti akademik, DAR Tiranë i ka caktuar mësues mbështetës, por mungesa e Programit Edukativ Individual (në vijim PEI) që duhet të ndiqte mësuesi mbështetës dhe prezenca shumë e kufizuar e tij (përsa i përket orëve të asistencës), nuk solli asnjë rezultat pozitiv në arsimimin e V. T. Në këto kushte, ankuesi i ka kërkuar drejtuesve të shkollës që fëmija i tij të përsëriste klasën e parë në vitin shkollor 2017-2018. Në shtator të vitit 2017, ankuesi i është drejtuar drejtorit të shkollës “Lidhja e Prizrenit” dhe DAR Tiranë, duke kërkuar vlerësimin e nevojave arsimore nga komisionet

<sup>1</sup> Në cilësinë e prindit të fëmijës V. T.

respektive, si dhe të caktohet një mësues mbështetës. Gjithashtu, FSHDPAK dhe Qendra “Jonathan Center”, i janë drejtuar DAR Tiranë dhe Ministrisë së Arsimit, Sportit dhe Rinisë, me një kërkesë për vlerësimin e nevojave arsimore dhe shoqërore të nxënësve me aftësi të kufizuara të cilët janë rregjistruar në institucionet arsimore, si dhe caktimin e mësuesit mbështetës, ku kanë referuar edhe rastin e nxënësit V. T.

Në vijim të kërkesave të dërguara, nxënësi është vlerësuar nga Komisioni Multidisiplinar i DAR Tiranë, por nuk është përgatitur PEI, sipas detyrimeve të përcaktuara në nenin 65 të ligjit Nr. 69/2012, si dhe nuk është caktuar mësues mbështetës për të. Ankuesi i ka kërkuar disa herë shkollës që të përgatisë PEI, por nga psikologjia e shkollës është referuar vetëm PEI i përgatitur nga vetë ajo, duke mos u konsultuar me mësuesin e klasës dhe prindërit siç përcakton neni 65 i ligjit Nr. 69/2012. Ky PEI nuk është përgatitur nga komisioni i përbërë nga mësues, psikologu dhe prindi i fëmijës. I. T., thekson se në momentin që është vënë në dijeni të PEI-t të përgatitur nga psikologjia e shkollës, ka shprehur shqetësimin se objektivat e këtij programi nuk janë të përshtatshëm, pasi në këtë plan përcaktohen objektiva të cilët nuk sjellin përparim në mësim dhe arsimim cilësor për V. T., por shqetësimi i tij nuk është marrë në konsideratë.

Mungesa e mësuesit mbështetës dhe PEI-t të përshtatshëm e kanë vështirësuar ndjekjen e shkollës për nxënësin. Ankuesi me mundësitë e tij është munduar të integrojë djalin në mësim, por nuk ka pasur rezultat, pasi mungon asistenca e duhur profesionale. Shkolla po shërben vetëm si ambjent socializimi, pasi nxënësit dhe mësuesja e klasës janë afeksionuar me V. T., por mosmarrja e asnjë mase nga institucionet shtetërore për ofrimin e asistencës së duhur për të, po i cënon të drejtën për arsim cilësor dhe shanse të barabarta në arsimim.

Mësuesja e klasës i ka krijuar një ambjent miqësor, por numri i madh i nxënësve nuk krijon mundësinë që ajo t'i kushtojë një vëmendje të veçantë V. T., për vetë faktin që mungon PEI i përshtatshëm dhe mësuesi ndihmës. Ankuesi thekson se është shumë emergjente caktimi i një mësuesi ndihmës, i cili është i përgatitur profesionalisht për të asistuar nxënësit me aftësi të kufizuara dhe këtë fakt ia ka paraqitur disa herë drejtorit të shkollës. Në këto kushte, ankuesi shprehet i shqetësuar, pasi djali i tij nuk arrin të arsimohet. Ai ka një diferencë të madhe në edukim në krahasim me nxënësit e tjerë të klasës dhe mosmarrja e asnjë mase e ka thelluar këtë problematikë. Ankuesi shprehet se djali i tij po trajtohet në mënyrë diskriminuese në krahasim me nxënësit e tjerë të klasës nga ana e shkollës dhe DAR Tiranë, duke mos marrë asnjë masë për të përgatitur PEI-n dhe caktimin e mësuesit mbështetës.

Përsa më lart, I. T. kërkon të ndërmerren masat e nevojshme nga ana e shkollës 9-vjeçare “Lidhja e Prizrenit” dhe DAR Tiranë, lidhur me:

1. Përgatitjen sa më parë të programit edukativo-individual PEI, sipas kërkesave ligjore për arsimimin e fëmijëve me aftësi të kufizuara, të sipërpërmendura duke u konsultuar edhe prindi.
2. Caktimin e një mësuesi mbështetës, sipas përcaktimeve në Udhëzimin Nr. 38, datë 07.10.2014 “Kriteret e mësuesit ndihmës dhe për nxënësit me aftësi të kufizuara në institucionet publike të arsimit parauniversitar”, me qëllim që t’i sigurohet akomodimi i arsyeshëm sipas kërkesave specifike që ka nxënësi V. T.

Në nenin 1 të ligjit nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, parashikohet objekti i këtij ligji, duke u sanksionuar se: “Ky ligj rregullon zbatimin dhe respektimin e parimit të barazisë në lidhje me gjininë, racën, ngjyrën, etninë, gjuhën, identitetin gjinor, orientimin seksual, bindjet politike, fetare ose filozofike, gjendjen ekonomike, arsimore ose shoqërore, shtatzaninë, përkatësinë prindërore, përgjegjësinë prindërore, moshën, gjendjen familjare ose martesore, gjendjen civile, vendbanimin, gjendjen shëndetësore, predispozicione gjenetike, aftësinë e kufizuar, përkatësinë në një grup të veçantë, ose me çdo shkak tjetër”.

Diskriminimi për shkak të aftësisë së kufizuar është shkak i mbrojtura nga ligji nr. 10221/2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”, dhe bazuar në nenin 32/1/c të ligjit, Komisioneri ka kompetencë për të shqyrtuar shkeljet që i bëhen zbatimit dhe respektimit të parimit të barazisë në lidhje me këtë shkak.

Bazuar në nenin 7 të ligjit nr. 10221/2010, mbrojtja nga diskriminimi garantohet ndaj çdo veprimi ose mosveprimi të autoriteteve publike ose të personave fizikë a juridikë që marrin pjesë në jetën dhe sektorët publikë ose privatë, që krijojnë baza për mohimin e barazisë ndaj një personi apo grupi personash, ose që i ekspozon ata ndaj një trajtimi të padrejtë dhe jo të barabartë, kur ata ndodhen në rrethana të njëjta ose të ngjashme, në krahasim me persona të tjerë ose grupe të tjera personash.

**Për sa më sipër, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, ndërmori hapat proceduralë si më poshtë vijojnë :**

Pas analizimit të ankesës, u konstatua se nga pikëpamja formale, ajo i plotësonte kërkesat e parashikuara nga neni 33, pika 3 të ligjit nr. 10 221, datë 04.02.2010 “Për Mbrojtjen nga Diskriminimi”. Për këtë arsye, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi filloi procedurat përkatëse për shqyrtimin e saj.

1. Me shkresën me nr. 1196/2 prot., datë 18.12.2017 janë njoftuar subjektet: DAR Tiranë Qytet dhe Shkolla 9-vjeçare “Lidhja e Prizrenit”, Tiranë, dhe i është kërkuar informacion mbi pretendimet e ngritura mbi rastin e ankuesit, I. T.

Në përgjigje të shkresës së sipërcituar, asnjë nga subjektet nuk vuri në dispozicion të KMD-së informacion.

2. Në këto kushte dhe referuar Urdhërit nr. 25, datë 06.02.2018 të Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi “Për kryerjen e inspektimit në Drejtorinë Arsimore Rajonale Tiranë Qytet”, inspektorët e KMD-së, në datën 26.10.2017, kryen inspektim pranë Drejtorisë Arsimore Rajonale Tiranë Qytet.

Objekti i inspektimit konsistonte kryesisht në çështjet e mëposhtme :

- Informacion dhe kopje të vlerësimit të nxënësit V. T. nga ana e Komisionit Multidisiplinar të DAR Tiranë.
- Informacion nga ana e Shkollës 9-vjeçare “Lidhja e Prizrenit”, nëse për këtë nxënës është hartuar Program Individual Edukativ i posaçëm, sipas përcaktimeve në legjislacionin në fuqi. Nëse po, një kopje të këtij PEI.
- Informacion nga ana e DAR Tiranë dhe Shkollës 9-vjeçare “Lidhja e Prizrenit”, se si është trajtuar kërkesa e I. T. për caktimin e mësuesit mbështetës.
- Informacion nëse në shkollat nën juridiksionin e DAR Tiranë, ka fëmijë me aftësi të kufizuara të cilët asistohen nga mësues mbështetës.

Për të kryer verifikimet e nevojshme, morën takim me J. M., me detyrë Specialiste e Kurrikulës dhe Cilësisë, me O. J. dhe E. D., me detyrë anëtare të Komisionit Multidisiplinar. Nga informacioni i marrë rezultoi se pas kërkesës së parashtruar nga ana e shkollës dhe prindit të fëmijës, Komisioni Multidisiplinar, ka vlerësuar dosjen e nxënësit V. T. (Raport Mjeko-Ligjor me diagnozë të specifikuar, Vlerësim Psikologjik, Plan Edukativ Individual dhe Vlerësimin e nevojave të kryer nga komisioni) ka arritur në përfundimin se nxënësi ka nevojë të asistohet me mësues ndihmës për dy orë mësimore në ditë për rritjen e potencialit të zhvillimit dhe menaxhimin e sjelljes. Vendimi për numrin e orëve nga komisioni u bë në bazë të vlerësimit të kapacitetit të nxënësit, potencialit të zhvillimit, kohës së qëndrimit në aktivitetet dhe elementëve sjellor. Orët e tjera mësimore, komisioni ka rekomanduar që nxënësi të nxitet të ndërveprojë i pavarur në orë praktike si: Art pamor, veprimtari ekstra kurikulare, edukim fizik etj, në mënyrë që të nxitet kapaciteti ndërveprues dhe social.

Në mbështetje të informacionit të dhënë, DAR Tiranë Qytet, vuri në dispozicion të KMD-së, një kopje të vlerësimit të përgjithshëm të nevojave të nxënësit, rekomandimin përkatës për përcaktimin e asistencës me mësues ndihmës, si dhe një relacion mbi përfundimet e Komisionit Multidisiplinar për nxënësin V. T.

3. Duke qënë se nga ana e Shkollës 9-vjeçare “Lidhja e Prizrenit”, KMD nuk kishte asnjë informacion, me anë të email-it datë 12.02.2018, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, kërkoi informacion dhe prova shtesë, lidhur me pretendimet e ngritura në ankesë nga ana e I. T.

Në përgjigje të kërkesave të KMD-së, drejtori i shkollës, H. D. sqaroi se, pranë shkollës është ngritur Komisioni për vlerësimin e nxënësve me aftësi të kufizuar, i cili ka vlerësuar të gjithë nxënësit me vështirësi në të nxënë, si dhe V. T. Në bashkëpunim me prindin e nxënësit, është dërguar pranë DAR Tiranë Qytet, kërkesë për vlerësimin e tij edhe nga ana e Komisionit Multidisiplinar të DAR Tiranë. Me vlerësimin dhe rekomandimin e këtij komisioni, është vendosur në muajin Janar 2018 mësuesi ndihmës për këtë nxënë me një ngarkesë 2 orë në ditë, si dhe në bashkëpunim me prindin janë hartuar dhe vlerësuar arritjet e tij mbështetur në planet PEI.

Bashkëngjitur email-it, Drejtorja e Shkollës 9-vjeçare “Lidhja e Prizrenit” vuri në dispozicion prova dhe fakte mbi informacionin e dërguar, si dhe një shkresë të hartuar nga prindi i fëmijës, I. T., i cili sqaron se kërkesat e parashtruara në ankesën e tij pranë KMD-së, janë plotësuar, duke caktuar mësuesin ndihmës për djalin e tij dhe hartimin e planeve PEI në bashkëpunim me të.

Gjatë shqyrtimit të kësaj ankesë, Komisioneri ka marrë në shqyrtim vetëm ato çështje, që bëjnë pjesë në kompetencat e tij, të parashikuara nga ligji nr. 10 221, datë 04.02.2010 “Për mbrojtjen nga diskriminimi”.

**Për sa më sipër, gjatë procesit të hetimit, pas shqyrtimit të dokumentacionit të vënë në dispozicion nga ankuesi dhe palët kundrejt së cilës drejtohej ankimi, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, konstatoi :**

Legjislacioni shqiptar në fushën e arsimit i jep përparësi të dukshme, trajtimit të fëmijëve me aftësi të kufizuara, në institucionet arsimore shqiptare.

- E drejta për arsimim është një e drejtë kushtetuese, e përcaktuar në nenin 57 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, e cila po ashtu gëzon një mbrojtje të posaçme nga Konventa e OKB-së “Për të drejtat e PAK”.
- Sipas nenit 116 të Kushtetutës, Konventa, si një marrëveshje ndërkombëtare e ratifikuar me ligj, në hierarkinë e normave juridike renditet menjëherë pas Kushtetutës. Për pasojë, ajo zë një vend të rëndësishëm në të drejtën e brendshme e bëhet e detyrueshme për t’u zbatuar për çdo shtet, për të gjithë organet shtetërore.
- “Konventa e OKB-së për të Drejtat e Personave me Aftësi të Kufizuara”, e ratifikuar nga Shqipëria me ligjin nr. 108/2012, datë 15 Nëntor 2012, i ofron mbrojtje personave me aftësi të kufizuar, duke ndryshuar para së gjithash, trajtimin e aftësisë së kufizuar nga ai

bazuar në modelin mjekësor, në trajtimin sipas modelit social. Konventa ka për qëllim të nxisë, të mbrojë dhe t'u sigurojë që të gjithë personat me aftësi të kufizuar të gëzojnë plotësisht dhe në mënyrë të barabartë të gjitha të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, si dhe të nxisë respektin për dinjitetin e tyre. Parimi i mosdiskriminimit është një ndër parimet e kësaj Konvente, ku ofrohet një mbrojtje e veçantë për fëmijët me aftësi të kufizuar, për të siguruar që këto fëmijë të gëzojnë të gjitha të drejtat dhe liritë themelore të njeriut njësoj si të gjithë fëmijët e tjerë.

Në këtë kuadër, legjislacioni shqiptar u ngarkon detyra të rëndësishme njësive arsimore vendore (DAR/ZA) dhe drejtuesve të institucioneve arsimore, lidhur me mënyrën, se si duhen asistuar dhe krijuar kushtet e nevojshme dhe të përshtatshme në mësimdhënie për nxënësit me aftësi të kufizuara. Qëllimi kryesor i këtij legjislacioni në tërësinë e tij, është krijimi i të gjithë kushteve të nevojshme, që këta fëmijë të mund të arsimohen njëloj si të gjithë fëmijët e tjerë, si dhe ajo që vlen të theksohet më tepër është prioriteti i këtij legjislacioni për t'i përfshirë dhe integruar ata në institucionet arsimore të zakonshme.

Nën këtë frymë konsiston edhe përmbajtja e nenit 63, pika 2 e ligjit nr. Nr. 69/2012 "Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë", ku parashikohet: "*Përfshirja e fëmijëve me aftësi të kufizuara në institucionet arsimore të specializuara për ta është përgjithësisht e përkohshme. Përfshirja dhe integrimi i fëmijëve me aftësi të kufizuara në kopshtet dhe shkollat e zakonshme të arsimit bazë është parësore*".

Megjithatë, për të përcaktuar saktësisht, nëse një fëmijë me aftësi të kufizuar, duhet të ndjekë një institucion arsimor të specializuar apo një shkollë të zakonshme të arsimit bazë, legjislacioni parashikon:

Në nenin 64, pika 3 i ligjit të sipërpërmendur dhe nenit 93, të Urdhërit nr. 343, datë 19.08.2013, të Ministrit të Arsimit dhe Shkencave, parashikohet që: Si detyrim ligjor të njësisë arsimore vendore, pra DAR-it, të krijojë një komision, të përbërë nga mjekë, psikologë, mësues dhe specialistë për fëmijët me aftësi të kufizuara, i cili, pasi shqyrton kërkesën e prindit ose të drejtorit të një institucioni arsimor, jep rekomandimet përkatëse për ndjekjen nga fëmija të një institucioni arsimor të zakonshëm a të specializuar.

Sikurse vihet re, nga parashikimet tepër të detajuara të legjislacionit<sup>2</sup>, DAR Tiranë Qytet ka detyrime tepër të rëndësishme, lidhur me asistencën dhe kujdesin ndaj nxënësve me aftësi të

- 
- <sup>2</sup> DAR/ZA-ja ngre komisionin multidisiplinar të përbërë nga një mjek peditër (kur është e mundur, mjek peditër zhvillimi), një psikolog, një punonjës social, një mësues (kur është e mundur, mësues i kualifikuar për arsimin e specializuar) dhe drejtuesi i njësisë së shërbimit psiko-social.
  - Kryetar i komisionit është drejtuesi i njësisë së shërbimit psiko-social.

kufizuar që mësojnë në institucionet arsimore të qytetit të Tiranës. Mbështetur në Procesverbalin datë 03.10.2017 dhe provat e administruara, DAR Tiranë Qytet kishte ngritur Komisionin Multidisiplinar dhe kishte vlerësuar nxënësin V. T.

Nga ana tjetër, neni 65, pika 2, të ligjit nr. 69/2012 “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë” parashikon: “Në institucionet arsimore të zakonshme, programi i personalizuar për nxënësin me aftësi të kufizuara hartohet nga një komision, në përbërje të të cilit janë mësues të fushave të ndryshme të të nxënimit të institucionit e psikologë. Hartimi i këtij programi bëhet në bashkëpunim me prindërit e nxënësit. Ndryshimi i programit të personalizuar brenda një institucioni arsimor vendoset nga komisioni brenda institucionit, në bashkëpunim me prindërit e fëmijës”. Gjithashtu, Urdhëri nr. 343, datë 19.8.2013, i Ministrisë të Arsimit dhe Shkencave “Për miratimin e dispozitave normative për sistemin arsimor parauniversitar”, në pikën 1 të Nenit 95, parashikon shprehimisht: “1. Drejtori i institucionit arsimor të zakonshëm ngre komisionin për nxënësit me AK, në përbërje të të cilit janë tre mësues të lëndëve të fushave të ndryshme të të nxënimit dhe psikologu/punonjësi social.”

Pra, ngritja e një komisioni të tillë është detyrim konkret për drejtuesit e institucioneve arsimore të zakonshme. Bazuar në dokumentacionin e sjellë nga ana e shkollës pranë Komisionerit, ky detyrim është përmbushur nga ana e shkollës 9-vjeçare “Lidhja e Prizrenit” për vitin shkollor

- 
3. Komisioni, me kërkesën e prindit të fëmijës ose të drejtorit të institucionit arsimor, ku fëmija është regjistruar, vlerëson nevojat arsimore e shoqërore të fëmijës dhe ecurinë e tij. Komisioni mblidhet 3 herë në vit, para fillimit të vitit shkollor, në fund të semestrit të parë dhe në fund të vitit mësimor.
  4. Drejtori i institucionit arsimor këshillohet me komisionin e institucionit arsimor para se t'i drejtohet komisionit pranë DAR/ZA-së dhe bashkëpunon me prindërit e fëmijës për të paraqitur kërkesën e tij.
  5. Prindi i paraqet komisionit pranë DAR/ZA-së raportin vlerësues të fëmijës së tij të kryer nga Komisioni Mjekësor i Caktimit të Aftësisë për Punë, kur fëmija është vlerësuar nga ky komision mjekësor.
  6. Komisioni:
    - a) njofton prindin për gjendjen dhe ecurinë e fëmijës;
    - b) i jep me shkrim personit që ka paraqitur kërkesën, rekomandimin për ndjekjen nga fëmija të shkollës së zakonshme ose të specializuar ose kalimin nga shkolla e specializuar në shkollën e zakonshme apo anasjelltas;
    - c) sugjeron kopshtin/shkollën me kushtet më të përshtatshme për nxënësin;
    - d) rekomandon shërbimet shtesë që duhet të marrë fëmija në qendra ditore ose në institucione të tjera të specializuara për shërbimet rehabilituese;
    - e) rekomandon pajisjen e fëmijës me raportin mjeko-ligjor, kur fëmija nuk e ka.
  7. Vlerësimi dhe praktika e punës së komisionit mbështetet në standardet ndërkombëtare të vlerësimit dhe funksionimit të aftësisë së kufizuar (standarde të Organizatës Botërore të Shëndetësisë).
  8. Komisioni fton të paktën një prind gjatë vlerësimit të fëmijës dhe po të jetë e nevojshme, të afërm të tij. Kur fëmija është në kopsht/shkollë, përveç prindit marrin pjesë: punonjësi i shërbimit psiko-social në institucionin arsimor, mësues të fëmijës të caktuar nga drejtori i institucionit arsimor.
  9. Komisioni rekomandon ndjekjen e shkollës së specializuar vetëm kur gjykon se ndjekja e një shkolle të zakonshme nuk do të zhvillonte sa duhet fëmijën me aftësi të kufizuara (AK).
  10. Komisioni njofton me shkrim drejtorin e institucionit të zakonshëm arsimor se cilët nga fëmijët me AK do të mësojnë me plan mësimor dhe programe lëndore të zakonshme, të përshtatura ose individuale.
  11. Komisioni pranë DAR/ZA-së udhëzon komisionet e institucioneve arsimore për punën me nxënësit me AK.
  12. Komisioni mban dokumentacionin e gjendjes fillestare të fëmijës me AK dhe përditëson ecurinë e tij në bashkëpunim me komisionin në institucionin arsimor.
  13. DAR/ZA-ja siguron kushtet e përshtatshme për ushtrimin e punës së komisionit.



2017-2018, pasi, është ngritur Komisioni i vlerësimit të nxënësve me aftësi të kufizuar pranë shkollës, si dhe është hartuar PEI me të cilin është punuar me nxënësin V. T. Referuar dokumentacionit të administruar, rezultoi që nga ana e shkollës ka pasur vlerësim të rezultateve të këtij PEI, si dhe është hartuar PEI për vitin shkollor 2016-2017 dhe 2017-2018 në bashkëpunim me prindin, i fundit mban datën 12.12.2017. Nga ana e shkollës u vu në dispozicion informacioni dhe provat, me anë të së cilave evidentohet se ka pasur vlerësim të rezultateve të PEI-it për nxënësin.

Gjithashtu, referuar parashikimit të nenit 65, pika 3, të ligjit nr. 69/2012 “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, nxënësve me aftësi të kufizuara u sigurohen edhe mësues ndihmës dhe shërbim rehabilitues, sipas kriterëve të përcaktuara<sup>3</sup> me udhëzim të ministrit, kjo për t’u siguruar një kujdes akoma edhe më të veçantë, si dhe për të ndihmuar në mbarëvajtjen e tyre në shkollë.

Në nenin 96, pika 2, gërma b) të Urdhërit të sipërpërmendur parashikohet si detyrë e drejtuesit të institucionit arsimor të zakonshëm të nxisë përmirësimin e jetës së nxënësve me AK në mjediset e insitucionit arsimor. Dispozita e mësipërme përcakton shprehimisht se Drejtuesi i institucionit arsimor është përgjegjës për marrjen e masave me karakter pozitiv në institucionin përkatës, për të luftuar diskriminimin në lidhje me të drejtën për arsimim. Këto masa përfshijnë edhe kërkesën drejtuar DAR Tiranë Qytet për mësues ndihmës.

Gjatë shqyrtimit të kësaj çështjeje, rezultoi se nxënësi ishte vlerësuar fillimisht nga Komisioni i shkollës për Vlerësimin e Fëmijëve me Aftësi të Kufizuara, e më pas nga Komisioni Multidisiplinar i DAR Tiranë Qytet, në mbështetje të kërkesave të shkollës dhe prindit.

Urdhëri nr. 343, datë 19.8.2013, i Ministrit të Arsimit dhe Shkencave “Për miratimin e dispozitave normative për sistemin arsimor parauniversitar”, në pikën 1 të Nenit 95, parashikon shprehimisht: “1. Drejtori i institucionit arsimor të zakonshëm ngre komisionin për nxënësit me

---

<sup>3</sup> 1. Sipas normës së përcaktuar nga ministri dhe vlerësimit nga komisioni pranë DAR/ZA-së, në klasat e zakonshme që kanë edhe fëmijë me AK, punojnë mësues ndihmës. Mësuesi ndihmës duhet të ketë diplomën e nivelit arsimor përkatës, të përcaktuar në nenin 57 të LAPU-s, dhe specializim të përshtatshëm në fushën e arsimimit të nxënësve me AK.

2. Mësuesi ndihmës, në bashkëpunim me mësuesin lëndor dhe prindin, hartojnë dhe venë në jetë PEI-në e fëmijës. PEI bazohet në dokumentet zyrtare të kurrikulës dhe përmban edhe objektiva për aftësitë e vetë-ndihmës dhe aftësi të tjera sociale, që nxënësi duhet të arrijë, sipas udhëzimeve të komisionit pranë DAR/ZA-së.

3. Mësuesi ndihmës shënon në planin ditari aspekte të ecurisë së fëmijës me AK.

4. Ndryshimi i PEI-t vendoset nga komisioni i institucionit në bashkëpunim me prindërit e fëmijës, pas propozimit të mësuesve ose prindërve.

5. Mësuesi ndihmës ose mësuesi kujdestar informon prindërit e fëmijëve me AK për shërbimet shtetërore shëndetësore rehabilituese që u ofrohen këtyre fëmijëve.

6. Pas marrjes së rekomandimit nga komisioni pranë DAR/ZA, prindërit vendosin nëse fëmija e tyre me AK do të ndjekë një institucion të specializuar ose të zakonshëm të arsimit bazë.

7. Prindërit mund të largojnë në çdo kohë nga shkolla fëmijën, kur gjykojnë se fëmija nuk përfiton nga mësimet ose ka mundësi të tjera më të mira.

8. Mësuesit dhe mësuesi ndihmës bashkëpunojnë me prindërit, në mënyrë që veprimtaritë, që zhvillohen në institucionin arsimor dhe në shtëpi të plotësojnë dhe të përforcojnë njëri-tjetrin.



AK, në përbërje të të cilit janë tre mësues të lëndëve të fushave të ndryshme të të nxëniet dhe psikologu/punonjësi social.

Nga hetimet e kryera, rezultoi se nëpërmjet shkresës datë 18.09.2017, të Drejtorit të Shkollës 9-vjeçare “Lidhja e Prizrenit”, Tiranë, pranë kësaj shkolle ishte ngritur një komision i tillë, i cili kishte filluar punën e tij menjëherë. Në këtë komision bënë pjesë E. G., psikologe e shkollës, L. Q., mësuese e shkollës, D. Sh., nëndrejtoresh e shkollës, L. M. dhe E. K. mësuese pranë Shkollës 9-vjeçare “Lidhja e Prizrenit”, Tiranë. Ky komision ka miratuar planet edukative individuale për nxënësin V. T., plane të cilat aktualisht zbatohen nga mësuesja ndihmëse e tij, J. F.

Për sa më sipër, gjykojmë dhe vlerësojmë se kërkesa e I. T., prindit të nxënësesit V. T., është plotësuar dhe djali i tij tashmë ka gjetur një mbështetje dhe ndihmë të kualifikuar, është përcaktuar mësuesja ndihmëse J. F. me vendim emërimi Nr. 52, datë 18.01.2018, si dhe janë hartuar planet edukative individuale me të cilat ai ka rënë dakord.

Sipas informacionit dhe provave të administruara, konstatohet se pasi ankuesi ka bërë prezent në Drejtorinë Arsimore Rajonale Tiranë Qytet, në drejtorinë e shkollës “Lidhja e Prizrenit” dhe pranë Komisionerit për Mbrojtjen nga Diskriminimi, situatën e ndodhur ndaj djalit të tij, nga ana e këtyre institucioneve janë marrë masat, duke i caktuar mësuesen ndihmëse dhe duke hartuar planet PEI. Në përfundim të shqyrtimit të ankesës së paraqitur nga ana e I. T., Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi, konstaton se situata e pretenduar nga ankuesi është zgjidhur dhe nuk ekziston më.

Për sa më sipër, gjykojmë dhe vlerësojmë se kërkesa e I. T., është plotësuar dhe është arritur qëllimi për të cilin është iniciuar procedura hetimore.

### **PËR KËTO ARSYE :**

Mbështetur në nenin 1, 2, 7, 19, 32, pika 1, germa c), nenin 33, pika 10, të Ligjit nr.10 221, datë 04.02.2010 “Për mbrojtjen nga diskriminimi”, nenin 63, pika 2, neni 64, pika 3, neni 65, pikat 2-3, të Ligjit nr. Nr. 69/2012 “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, si dhe neneve 93-96 të Urdhërit nr. 343, datë 19.8.2013, të Ministrit të Arsimit dhe Shkencave “Për miratimin e dispozitave normative për sistemin arsimor parauniversitar”, Komisioneri për Mbrojtjen nga Diskriminimi,

## **V E N D O S I :**

1. Pushimin e shqyrtimit të ankesës nr. 157, datë 07.12.2017, të I. T., kundër Drejtorisë Arsimore Rajonale, Tiranë Qytet dhe Shkollës 9-vjeçare “Lidhja e Prizrenit” Tiranë, pasi është arritur qëllimi për të cilin është iniciuar procedura hetimore.
2. Kundër këtij vendimi lejohet ankim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, brenda afateve ligjore.

**Irma BARAKU**

**KOMISIONERI**

(Shkaku: Aftësi e kufizuar)  
(Fusha: Arsim)